

ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ГІРНИЧО-ВИДОБУВНОГО КОМПЛЕКСУ

довища. Система планування маркетингової стратегії ґрунтується на визначенні маркетингових завдань і заходів для їх досягнення у певний період часу, виходячи з прогнозів майбутніх умов виконання плану.

Важливим етапом формування маркетингової стратегії, на думку Ламбена Ж-Ж., Телетова С., Піліпчика У., Остачі О., Коваленка Л., Дея Дж., є виявлення можливих конкурентних переваг, на основі яких визначається місце підприємства на ринку. У сучасному світі, щоб досягти успіху, підприємство повинне задовольняти потреби цільових покупців краще, ніж це роблять конкуренти. Багато компаній давно дійшли висновку, що набагато дорожче утримувати клієнта, ніж завоювати його. Однак, підприємство повинно проаналізувати галузь, визначити своє місце в ній, а потім вирішувати, як слід позиціонувати себе, щоб досягти конкурентної переваги.

Нестійкість зовнішнього і, як наслідок, внутрішнього середовища підвищило значення маркетингової стратегії в діяльності підприємств гірничо-видобувного комплексу. Вдало сформована маркетингова стратегія розвитку дозволить підпорядковувати короткострокові інтереси цілям досягнення довгострокових стійких переваг на ринку, що зробить підприємство відносно незалежним від стану ринку в період тимчасового погіршення ринкової кон'юнктури та підтримувати потенційні можливості на високому рівні.

Джерела та література

1. Куденко Н. В. Маркетингові стратегії фірми: Монографія. – К.: КНЕУ, 2002. – 245 с.
2. Котлер Ф., Армстронг Г., Вонг В., Сондерс Д. Основы маркетинга. 3-е европейское издание. – М.; СПб.; К.: Изд. дом “Вильямс”, 1998, - 1056 с.
3. Салига С.Я. Каладжи І.А. Формування стратегічного маркетингу на промислових підприємствах. Монографія - Запоріжжя:ГУ „ЗІМДУ”, 2007.- 148 с.
4. Тимонин А.М., Бровко Е.М. Маркетинговая стратегия промышленных альянсов. Монография. – Х. ИНЖЭК, 2004. – 160 с.
5. Смирнова А. Украинские металурги выходят за грани рентабельности //Инвест газета.– № 6. – С.36-37.

Величко Т.Г.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА МАТЕРІАЛЬНО-РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми. Агропромисловий комплекс в умовах ринку має особливе становище, яке не дозволяє повною мірою і на рівних брати участь у міжгалузевій конкуренції. Низькоприбуткове сільське господарство, залежне від природних факторів (основний з яких – сезонний, циклічний характер виробництва), є більш відсталою в технологічному плані сферою у порівнянні з промисловістю. Вкладені в нього капітали, як правило, приносять меншу віддачу. І нарешті, більш відстале в плані розвитку продовольчих сил сільське господарство є статичною галуззю, яке повільніше, ніж інші, пристосовується до мінливих економічних і технологічних умов. Тому роль державної підтримки в матеріально-ресурсному забезпеченні підприємств АПК є необхідною умовою його подальшого розвитку, що і обумовило вибір теми даної статті.

Стан вивчення проблеми. Низький рівень підтримки розвитку агропромислового виробництва та забезпечення формування його матеріально-ресурсного потенціалу на всіх його рівнях управління є складовою частиною визначеної вище загальної проблеми. Цей висновок був зроблений після аналізу останніх наукових досліджень і практичних напрацювань у сфері дослідження. До числа таких можна віднести дослідження наступних авторів: В.Г.Андрійчука, Г.В.Балабанова, П.І.Гайдуцького, В.М.Гееця, О.В.Крисального, І.І.Лукінова, М.Й.Маліка, Г.М.Підлісецького, В.Я.Плаксienка, П. Т. Саблука, В.В.Юрчишина та інших. Необхідно відмітити, що проблеми державної підтримки матеріально-ресурсного забезпечення підприємств АПК в період вступу України до СОТ вимагають подальшого вивчення.

Завдання і методика досліджень. Мета досліджень полягає у визначенні напрямів підтримки формування матеріально-ресурсного забезпечення підприємств АПК Миколаївської області, а також визначенні системи заходів щодо зміцнення агропромислового виробництва на регіональному рівні. Теоретичною та методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання і системний підхід до вивчення економічних процесів; монографічний; законодавчі, нормативно-правові акти з питань державної підтримки аграрного сектору економіки.

Результати досліджень. У більшості країн з ринковою економікою діють розвинуті системи державного регулювання. Їх основна задача полягає у підтримці стабільної економічної ситуації в сільському господарстві, стабілізації ринкової кон'юнктури і коливань прибутковості в галузі, запобіганні небажаних міграційних процесів, підтримці продовольчої безпеки, фінансуванні програм інноваційного розвитку, допомозі в адаптації до нових умов, захисті внутрішнього ринку, забезпеченні конкурентоздатності національних товаровиробників у міжнародному поділі праці тощо.

Проаналізувавши основні результати дослідження вітчизняної та зарубіжної економічних шкіл щодо державної підтримки матеріально-ресурсного та фінансово-кредитного забезпечення підприємств АПК, нам вдалося основні з напрямів державного регулювання згрупувати за цільовою ознакою:

- підтримка доходів виробників (як правило це – компенсаційні платежі, платежі при втратах від стихій-

них лих);

- цінове втручання (підтримка внутрішніх цін на продукцію сільськогосподарських виробників, установлення квот і тарифів, податків на експорт та імпорт продовольства);
- компенсація витрат (субсидування) виробників, які виготовляють засоби виробництва, а також відсотків по одержаних ними кредитах;
- сприяння розвитку ринку (виділення коштів на розробку та здійснення ринкових програм, транспортні роботи з перевезень сільськогосподарської продукції);
- підтримка розвитку виробничої матеріально-технічної бази – виділення державних коштів на проведення заходів довгострокового характеру, які забезпечують підвищення ефективності виробництва, насамперед на рекультивування земель, будівництво господарських приміщень тощо;
- фінансування регіональних державних програм розвитку виробництва;
- макроекономічна політика (проведення пільгового оподаткування, сприятлива зовнішньоторговельна діяльність тощо).

Необхідність державної підтримки та стимулювання сільськогосподарського виробництва викликана об'єктивними особливостями його функціонування. Останнім часом це питання набуває нового розвитку у зв'язку зі вступом України вступити до СОТ, в країнах-учасниках якої державна підтримка сільського господарства значно вагоміша, ніж в Україні.

За даними Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) фінансова підтримка сільськогосподарського виробника, в середньому, становить 32 % вартості виробленої продукції, у країнах-членах ЄС - 37 %, а в Україні цей показник не перевищує 10 %.

Підтримка сільськогосподарських товаровиробників в Україні у 2007 році проводилась відповідно до цільових програм і обсягів їх фінансування, затверджених Законом України "Про Державний бюджет України на 2007 рік" з урахуванням змін та доповнень, а також шляхом пільгового режиму оподаткування аграрних підприємств. Тобто, в Україні, згідно з класифікацією СОТ, підтримка сільгосптоваровиробників здійснювалась як заходи "зеленої скриньки". В розвинутих країнах світу підтримка сільськогосподарських виробників розділяється на заходи, що впливають на умови світової торгівлі (цінові субсидії виробникам, ввізні (імпорتنі) мита і т.п.), які називаються заходами "жовтого кошика", та заходи, які не справляють такого впливу і безпосередньо спрямовані на підвищення доходів аграріїв, розвиток інфраструктури сільської місцевості та посилення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва. Ці заходи мають назву "зеленої скриньки".

Перспективи для сільського господарства від вступу України до СОТ будуть формуватися під впливом:

- виконання угод СОТ, що регулюють виробництво і торгівлю у сфері сільського господарства;
- умов приєднання України до СОТ, які визначаються в ході переговорного процесу;
- поточного стану сільського господарства й агропродовольчих ринків України, насамперед рівня конкурентоспроможності національних товаровиробників.

Країни, що приєднуються до організації, беруть на себе певні зобов'язання з чотирьох напрямів, головним з яких є державна підтримка сільського господарства.

Державна підтримка сільського господарства: Згідно з додатком 2 до Угоди про сільське господарство всі заходи щодо державної підтримки сільського господарства умовно поділені на три групи, або розкладені по різнокольорових скриньках: "зеленій", "блакитній" і "жовтій" (чи "бурштиновій").

До "зеленої скриньки" належать заходи, не спрямовані на підтримку обсягів виробництва та цін виробників, отже, не порушують принципів справедливої конкуренції. Держава, що є членом СОТ, має право фінансувати заходи "зеленої скриньки" в будь-якому обсязі залежно від можливостей свого бюджету.

Немає також заперечень проти бюджетного фінансування заходів "блакитної скриньки", оскільки вони спрямовані на обмеження перевиробництва (скорочення поголів'я худоби, посівних площ тощо).

Найбільш дискусійним питанням при вступі України до СОТ є заходи "жовтої скриньки". До них належать заходи внутрішньої підтримки, що справляють викривлюючий вплив на торгівлю і виробництво (дотації на продукцію тваринництва та рослинництва; дотації на племінне тваринництво; дотації на елітне насінництво; дотації на комбікорми; компенсація частини витрат на міндобрива та засоби захисту рослин; компенсація частини витрат на енергоресурси; цінова підтримка: компенсація різниці між закупівельною і ринковою ціною на сільгосппродукцію; надання виробнику товарів і послуг за цінами, нижчими за ринкові; закупівля у виробника товарів (послуг) за цінами, що перевищують ринкові; пільгове кредитування сільгоспвиробників за рахунок бюджету, списання боргів; пільги на транспортування сільгосппродукції; витрати лізингового фонду та деякі інші). Стосовно заходів "жовтої скриньки" держава повинна взяти зобов'язання із скорочення бюджетного фінансування.

У процесі набуття членства у СОТ в Україні спостерігається стійка тенденція до зростання заходів "зеленої скриньки" у структурі державної підтримки сільського господарства. В Україні зростання підтримки села заходами «зеленої скриньки» означає, що поступово відбуватиметься зміщення акцентів бюджетної підтримки сільського господарства з підтримки сільськогосподарських підприємств у бік підтримки розвитку сільської місцевості.

Сільськогосподарські товаровиробники стурбовані вимогами СОТ щодо скорочення підтримки галузі заходами "жовтої скриньки". Їх стурбованість цілком виправдана, адже майже всі заходи державної підтримки українського сільського господарства, завдяки яким галузь розвивалася протягом останніх п'яти років (зокрема, введення з 2000 р. часткової компенсації сільгоспвиробникам за рахунок держбюджету облікової ставки за користування кредитами; доплати з держбюджету за здачу продукції відповідної якості; списання господарствам державних боргів), належать саме до «жовтої скриньки», тобто найімовірніше під-

лягатимуть певному скороченню.

Висновки та пропозиції. Державна підтримка аграрного сектору в питаннях саме матеріально-ресурсного забезпечення, на наш погляд, в першу чергу повинна стосуватися вирішення питання в регулюванні ціноутворення на продукцію промислового виробництва, а також продовження дії пільгового законодавства щодо компенсації витрат на її придбання підприємствами АПК. Адж ціни на основні види матеріальних ресурсів, що споживаються сільським господарством, досягли небачено високого рівня – по відношенню до цін на аграрну продукцію.

Аналіз переваг і ризиків для сільського господарства від участі у СОТ дозволяє визначити напрями державної політики, здатні знизити ризики, нейтралізувати можливі негативні наслідки і прискорити реалізацію переваг від лібералізації торговельних режимів. Вона повинна передбачати: сприяння експорту з метою розширення зовнішніх ринків збуту для українських експортерів; стимулювання внутрішнього попиту на продовольство; підвищення конкурентоспроможності національних виробників за рахунок поліпшення якості та безпеки продукції шляхом впровадження міжнародних стандартів якості; сприяння зростанню конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників на внутрішніх і зовнішніх ринках шляхом проведення реструктуризації збиткових сільськогосподарських підприємств, ефективного державного регулювання аграрних ринків, використання ефективних механізмів підтримки сільськогосподарських товаровиробників; підтримку на державному рівні розвитку обслуговуючої та збутової кооперації дрібних товаровиробників, формування для них ринкової інфраструктури.

Джерела та література

1. Загальнодержавна Комплексна програма підтримки та розвитку українського села “Добробут через аграрний розвиток” на 2005 – 2010 роки // <http://darukraine.com.ua>
2. Кириленко І.Г. Трансформація соціально-економічних перетворень у сільському господарстві України: проблеми, перспективи / І.Г. Кириленко. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 452 с.
3. Лагодієнко В.В. Регіональні принципи державної підтримки процесу формування та функціонування агропромислового виробництва / В.В. Лагодієнко // Інноваційна економіка. – 2007. №2 (4). – С. 248-251.

Ванюшкин А.С.

МАТЕМАТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОРТФЕЛЯ

Актуальность. Вовлечение Украины в процессы глобализации мировой экономики происходит по разным направлениям. Одним из наиболее перспективных направлений, с точки зрения извлечения выгоды для Украины, является глобализация мировых финансовых рынков. Ожидаемая в данном случае выгода заключается в существенном расширении возможностей привлечения дешевых финансовых ресурсов для развития национальной экономики. Проблему повышения инвестиционной привлекательности страны и ее регионов для увеличения объема привлекаемых инвестиций в данной статье мы рассматривать не будем, т.к. эта проблема выходит за рамки темы деятельности фондовых рынков. Рост участия страны в деятельности мировых финансовых рынков требует более пристального изучения опыта работы на них. Поскольку основной категорией финансового рынка является инвестиционный портфель, то необходимо изучать вопросы, связанные с его формированием. Мировая практика показывает, что самым главным вопросом, в данном случае, является методическое, точнее, математическое обеспечение формирования инвестиционного портфеля. Поэтому выбранная тема исследования является актуальной.

Цель исследования. Целью данного исследования является поиск возможностей математического обеспечения формирования инвестиционного портфеля. Для достижения этой цели необходимо решить следующие задачи:

- изучение возможностей применения методов нелинейного программирования для обоснования структуры активов инвестиционного портфеля;
- анализ возможности применения метода динамического программирования для оптимизации финансового плана, при рассмотрении динамической структуры инвестиционного портфеля;
- изучение возможности применения метода дискретного программирования для выбора конкретных активов при их включении в инвестиционный портфель.

Исследование. Задача формирования финансового портфеля, как показывает мировая практика, направлена на оптимизацию двух основных параметров: риска и доходности. Это указывает на целесообразность использования в этих целях методов математического программирования. Под оптимизацией структуры портфеля активов подразумевается определение их долей w исходя из минимального риска σ_n по портфелю на основе портфельной теории Г.Марковица. Одна из основных рекуррентных формул этой теории связывает риск σ_n по портфелю из двух активов с риском σ_i этих активов [1]. На ее основании сформируем целевую функцию задачи выпуклого программирования, как показано в формулах (1).

$$\sigma_n = \sqrt{\sigma_1^2 * w_1^2 + \sigma_2^2 * w_2^2 + 2 * w_1 * w_2 * \sigma_1 * \sigma_2 * corr_{1,2}};$$